

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВО

Інформаційно-аналітичний огляд

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом
“отримувати weeklyupdates” на адресу office@rac.org.ua
Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/informatsiyno-analitychnyy-oglyad>
© Ресурсно-аналітичний огляд “Суспільство і довкілля”

АКЦЕНТИ

СЕО: БУТИ ЧИ НІ?

2 0 березня 2018 року ВРУ прийняла закон про стратегічну екологічну оцінку (СЕО) ([реєстр. № 6106](#) від 21.02.2017 р.). Впровадження механізму СЕО має забезпечити врахування екологічної складової в процесі розробки і прийняття документів державного планування, зокрема шляхом оцінки екологічних наслідків їх виконання.

Прийняття даного законопроекту свідчить про те, що міністр екології О.Семерак готовий вкладати політичний капітал у суто «екологічні» проекти і, що такі ініціативи готові підтримати представники цілком різних політичних сил, у тому числі й опозиції. Проте закон в даній редакції містить низку викликів щодо якості і повноти проведення СЕО в Україні.

Ключовим негативним нововведенням стала норма про дискримінаційність поняття громадськості. Одним із ключових принципів СЕО є залучення громадськості до прийняття рішень. Проте в

рамках прийнятого закону термін громадськість має чітку географічну прив'язку – особи, їх об'єднання, організації чи групи, «zareєстровані на території, на яку поширюється дія документа стратегічного планування». Така прив'язка реалізації прав до місця реєстрації обмежує конституційні права громадян, а також може стати на заваді фаховому рівню громадських обговорень в рамках СЕО, таким чином нівелюючи їх.

Водночас із сфери дії закону вилучено розробку короткотермінових регіональних програм соціально-економічного розвитку, принаймні до 1.01.2020р., в той час як в країнах Європейського Союзу такі програми є обов'язковими об'єктами для проведення СЕО. Також застосування СЕО до планування території значно обмежено спеціальними положеннями щодо містобудівної документації відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

ОХОРОНА ПРИРОДИ – У ФОКУСІ МІНПРИРОДИ ТА ПАРЛАМЕНТУ

Б ерезень, окрім кампанії порятунку екологами і просто небайдужими людьми лелек, які прилетіли в Україну у холодні морозні дні, став багатим на природоохоронні ініціативи. Парламент проголосував за зміни до Закону України «Про природно-заповідний фонд» (щодо повноважень в галузі охорони навколишнього природного середовища). Зміни до закону дадуть можливість врегулювати втрачене управління у сфері заповідної справи на місцевому рівні, і питання залишається за практичною реалізацією цих нових положень.

Мінприроди нарешті вийшло з [ініціативою](#) щодо впровадження двох природоохоронних директив ЄС – пташиної та оселищної.

Під час [прес-конференції](#) 12 березня 2018 р. міністр екології О.Семерак оголосив про початок громадського обговорення проекту Закону України «Про території Смарагдової мережі». Незрозумілим у цій ситуації залишається акцент на впровадження Смарагдової мережі. Звичайно, що на шляху створення мережі природоохоронних європейських територій НАТУРА 2000 на сьогодні стоїть низка перешкод, базово той факт, що Україна не є членом ЄС. Проте певні домовленості на двосторонньому рівні дали б шанс українській природі стати частиною європейської не лише географічно, а й політично, а також відкрили б нові можливості для фінансування новостворених об'єктів охорони природи.

ЦИФРА МІСЯЦЯ

159

Мінприроди є виконавцем

завдань

(що охоплюють 649 заходів в екологічній сфері), визначених
Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію

ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПЛАНУ ЗАХОДІВ З ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ: МОВОЮ ЦИФР І ФАКТІВ

У березні 2018 р. оприлюднено [Постанову №1106](#), якою ще 25 жовтня 2017 р. затверджено План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (далі — План заходів). Постановою також скасовано попередні урядові плани заходів з імплементації Угоди про асоціацію та плани імплементації конкретних директив і регламентів, зокрема, з питань довкілля, передбачених у Додатку XXX до Угоди про асоціацію.

План заходів мовою цифр. План заходів складається із конкретних завдань та заходів, спрямованих на виконання Угоди про асоціацію. З 1943 завдань Міністерство екології та природних ресурсів України (далі — Мінприроди) визнано виконавцем 159 завдань, які прямо чи опосередковано стосуються екологічних питань. Розділ «Навколишнє природне середовище» Плану заходів нараховує 88 завдань, що охоплюють 401 захід, самостійним виконавцем або співвиконавцем яких є Мінприроди.

Хоча План заходів прямо не вказує часові рамки, протягом яких він повинен бути виконаний, проте їх можна встановити за строками виконання конкретних завдань і заходів. Період виконання завдань і заходів в екологічній сфері охоплює 2018-2022 роки. Як виключення, є заходи, строк виконання яких встановлений до 31 жовтня 2024 р. (наприклад, розроблення та затвердження проектів планів управління басейнами річок (п. 1779), протягом 2018-2030 років (зокрема, імплементація заходів, передбачених планом заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (п. 1726 (7)) тощо.

Найбільш насиченим щодо запланованих заходів в екологічній сфері є 2018 рік, протягом якого передбачено виконання 274 заходів, а для 160 заходів кінцевою датою виконання є 20 березня 2018 року.

План заходів мовою фактів. План заходів, зокрема, у розділі «Навколишнє природне середовище», в основному включає

завдання та заходи, спрямовані на виконання відповідних статей Угоди про асоціацію та директив і регламентів, передбачених Додатком XXX. Проте, аналіз екологічної складової Плану заходів уже дає можливість окреслити низку факторів, які впливають чи впливатимуть на його ефективне виконання, а в подальшому і на повноту та об'єктивність звітування. Серед яких:

- відсутність індикаторів виконання ані завдань, ані заходів Плану заходів. Вкотре це спричинить суб'єктивне оцінювання виконання Україною своїх зобов'язань,
- включення заходів, які уже були виконані. Наприклад, п. 1704 (1-3) передбачає до 20 березня 2018 р. розроблення, опрацювання з експертами ЄС та подання проекту стратегії управління відходами до 2030 року на розгляд КМУ, хоча така стратегія була схвалена 8 листопада 2017 р. (Розпорядження КМУ № 820-р),
- штучне збільшення кількості заходів. Наприклад, п. 1687 (1) передбачає розроблення законопроекту про стратегічну екологічну оцінку, але цей захід дублюється у пунктах 1688 (1), 1689 (1), 1690 (1), останні лише конкретизують окремі положення законопроекту,
- відсутність заходів, які фактично відображають досягнення конкретних завдань. Значна частина завдань в екологічній сфері передбачає прийняття необхідного законодавства, зокрема, ухвалення урядом власних нормативно-правових актів. Проте частина завдань обмежуються заходами лише щодо подання відповідного проекту на розгляд КМУ, а не ухвалення урядом необхідного акту (наприклад, пункти 1686, 1688, 1689).

Позитивною рисою Плану заходів є не лише зосередження на заходах апроксимації національного законодавства, але й визначення організаційних та інституційних заходів, спрямованих на впровадження вимог конкретних директив та регламентів, у т.ч. впровадження інформаційних автоматизованих систем, систем моніторингу якості, формування відповідних мереж, планів та програм.

ЦИТАТА МІСЯЦЯ

«Наша держава також має поступово змінювати вектор своєї енергетичної політики, переорієнтовуючись на «зелені» технології. Завдяки співпраці в рамках Енергетичного Співтовариства, Україна прийняла рішення із 2020 року розробляти інтегровані енергетичні та кліматичні плани. Це ще один крок до європейської інтеграції енергетичної та кліматичної політик та посилення наших позицій на міжнародній арені щодо запобігання небезпечній зміні клімату.»

*Остап Семерак, Міністр екології і природних ресурсів України,
3-є засідання Комітету з питань енергетики та клімату Енергетичного Співтовариства.*

ПОДІЯ МІСЯЦЯ

19 березня 2018 року презентовано попереднє ТЕО розвитку проектів відновлювальної енергетики у Чорнобильській зоні відчуження. Міністерство економіки та фінансів Франції профінансувало розробку концепції сонячної енергетики, прогнозована потужність якої складатиме 1,2 ГВт